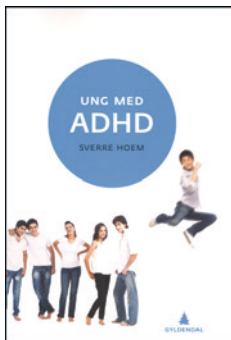

Gjenkjennelig om ungdom med AD/HD

Sverre Hoem
Ung med ADHD
 148 s. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2013.
 Pris NOK 299
 ISBN 978-82-05-40676-6

Forfatteren er psykolog og har selv AD/HD. Han har tidligere skrevet bøkene *ADHD – En håndbok for voksne med ADHD* (2004) og *En liten bok om å finne tilbake til seg selv* (2009).

Målgruppen er primært ungdom med AD/HD. Målet er å gi kunnskap og forståelse slik at ungdom kan mestre egne vansker bedre og ta styring over sitt liv. Hovedbudskapet er: «Det kommer til å gå bra, men det går ikke av seg selv. Du har alle muligheter til å få et godt liv hvis du aksepterer at du har en funksjonssvikt og tar ansvar for å korrigere de negative følgene funksjonssvikten kan gi.»

Hoem bruker ulike virkemidler, for eksempel bruker han ganske mye plass på å beskrive Jenny og Aleksander. Aleksander har AD/HD med uttalt hyperaktivitet, men strever nok mest med oppsisjonell og utagerende atferd. Jenny har primært konsentrasjonsvansker og er i tillegg ganske engstelig. Disse to beskrives i mange situasjoner i hverdagen som illustrerer både deres sterke sider og områder hvor de strever en god del.

Innimellom beskrivelsene av Jenny og Aleksander, og i egne avsnitt og kapitler, gir forfatteren råd. Det sentrale budskapet er å øke mestringsopplevelsen og få bedre kontroll over egne handlinger. Hoem er direkte og oppfordrer til aktiv handling. Han ønsker å ansvarliggjøre ungdom med AD/HD til å erkjenne sine vansker og ikke bruke diagnosen som en unnskyldning for ikke å ta ansvar i hverdagen.

I den siste delen omtaler forfatteren symptomer, diagnoser, hyppige ledsagende vansker og behandling. Han beskriver også viktige sider ved lovverket i overgangen fra ungdomstid til voksen alder.

Styrken ligger i at Hoem omtaler AD/HD og medfølgende problemer på en gjenkjennelig og forståelig måte. Han tar også ungdommene på alvor og ansvarliggjør dem på en god måte.

Intensjonen er at man skal kunne lese ulike avsnitt etter lyst og behov. Det betyr også at en del nyttig kunnskapsstoff er plassert mellom kasusbeskrivelser og er vanskelig å finne ut fra innholdsfortegnelsen. Boken kunne derfor dratt nytte av en mer detaljert innholdsfortegnelse, alternativt et stikkordregister.

Boken passer best for ungdom og deres pårørende, men gir gode beskrivelser som kan være nyttig for lærere, helsepersonell og andre som kommer i kontakt med ungdom og unge voksne med AD/HD.

Pål Zeiner

Klinikk psykisk helse og avhengighet
 Oslo universitetssykehus

Å få et annerledesbarn

Siri Fuglem Berg
Evy Kristine – retten til et annerledesbarn
 155 s. Oslo: Z-forlag, 2013. Pris NOK 288
 ISBN 978-82-93187-12-7

Da anestesilege Siri Fuglem Berg var gravid med sitt fjerde barn, ble hun tilbudt fosterdiagnostikk. Barnet – Evy Kristine – viste seg å ha trisomi 18. Evy Kristine overlevde til fødsel, men døde tre dager etter. Denne boken er hennes historie.

Da diagnosen var stilt, opplevde Fuglem Berg at det ble tatt for gitt at svangerskapet skulle ende i selektiv abort. Hun beskriver et gjentatt og utilbørlig abortpress fra de fleste helsearbeiderne hun møtte under svangerskapet. Skal kvinners reproduktive autonomi være reell, mener hun, må også det å bære frem fostre med kromosomavvik være et reelt alternativ. Hennes opplevelse var mangel på respekt og forståelse for dette valget. Videre beskriver hun sin kamp for å få innvilget medisinske tiltak og overvåkning under og etter fødselen. I Norge er trisomi 18 og 13 blitt beskrevet som «uforenlige med liv», «dødelige avvik», og behandling som «nytteløst». En slik språkbruk mener Fuglem Berg ikke er faglig fundert, og helsepersonells holdninger til disse barna blir preget av uuttalte verdifuldninger: Barnas liv er ikke verdt å leve.

Boken er velskrevet og lettlest. Fuglem Berg har tidligere presentert sin historie i flere medier, men den utfyllende versjonen som bokformatet rommer, gir noen nye dimensjoner. Det aller mest gripende er den morskjærligheten som trer så tydelig frem. Et kort liv kan også være verdt å leve. Det kan også være dypt meningsfullt for familiemedlemmene. Sorgen og gleden vandret sammen i Evy Kristines korte liv, og leseren berøres.

Vekslingen mellom personlige og prinsipielle betraktninger er fruktbar. Prinsipielle poenger blir potente når de, som her, springer ut av konkrete, selvopplevde hendelser. Fuglem Berg kritiserer veilederne i fosterdiagnostikken for ikke å leve opp til idealet om nøytral rådgivning, men også mer fundamentalt for å gjøre gravide til «samfunnets bødler» gjennom å gi dem et fritt valg som i virkeligheten kan være illusorisk. Videre stiller hun spørsmål ved om selektiv abort virkelig er det beste valget for kvinner som får påvist avvik hos fosteret. Våre holdninger til funksjonshemming og død utfordres også.

Fuglem Berg har engasjert seg aktivt for gravide som får påvist kromosomavvik hos fosteret. Med denne boken vil hun blant annet utfordre norske fagmiljøer. Er gjeldende praksis fundert i oppdatert medisinsk kunnskap og sunn etikk? Som enhver beretning om noe som ikke har fungert optimalt, bør også hennes fortelling om møtene med helsetjenesten brukes som en anledning til å vurdere egen praksis kritisk, til å lære og derigjennom bli bedre. Denne boken anbefales alle som arbeider innen fostermedisin, fødselshjelp og nyfødtnedisin.

Morten Magelssen

Senter for medisinsk etikk
 Universitetet i Oslo